

Oponentský posudek

DRAHOVZALOVÁ, Michala, Etablování orální historie v českém prostředí, Praha: FHS. 2019.

Diplomová práce M. Drahovzalové je prací o nás samých, o našem pracovišti, o metodě, kterou máme napsanou v názvu. Proto bych nejprve rád ocenil odvahu, že se do tématu, které nemůže nebýt citlivé pustila.

Diplomová práce, která se zabývá etablováním orální historie v České republice, je formálně přijatelná. Je tu smysluplná struktura textu, je tu relevantní výzkumná otázka („prostě popsat aktuální stav a kořeny“), je tu patřičný počet pramenů (diplomantka natáčela rozhovory s orálními historiky sama, ale využila i rozhovory, které natáčel vedoucí její diplomové práce Pavel Mücke a které zhusta využívá).

Problém, který s touto diplomovou prací mám, se týká její obsahové stránky. Je sice hezké být odvážný a psát o orální historii (a třeba i kriticky) na půdě orálněhistorického pracoviště, avšak důležité je zvládnout samo orálněhistorické řemeslo, a to bych řekl, že se tak úplně v tomto případě nepodařilo. Abych však byl spravedlivý, je to celkem častá výtka adresovaná v různé míře i některým jiným diplomovým pracím, které byly na našem pracovišti odevzdány. Jinými slovy, zásadní problém textu je v podstatě úplná absence jakékoli interpretace či analýzy rozhovorů, které natočila autorka nebo které natočil Pavel Mücke. Rozhovory jsou jen „malebnými ilustracemi“ a studentčino „slovo“ je slovem – až na výjimky – „moderátora“, nikoli kriticky interpretujícího odborníka.

Typickou ukázkou řečeného může být strana 48. Autorka uvede, že jednu konkrétní sbírku zakládali přeživší holokaustu a že je to podle jednoho z jejích narátorů výhoda i nevýhoda zároveň, neboť... – a za slovem „neboť“ následuje dlouhá citace z rozhovoru s tímto narátorem, proč je to výhoda i nevýhoda zároveň. Pak citace skončí a začíná další podkapitola a další a další ilustrace. Jinými slovy, zcela postrádám jakoukoli práci s pramenem.

Totéž bych mohl říci u kapitoly nazvané „Orální historie očima narátorů“. Autorka znovu jen katalogizuje výpovědi narátorů, které proslovili na různé (klíčové) otázky – katalogizace by ale přece měla být jen začátkem odborné práce, nikoli jejím završením. Je to vlastně heuristika – počátek kritické práce s pramenem; autorka však u tohoto počátku zůstala, takže se její text v podstatě omezuje na výčet podaných grantových žádostí, popis orálněhistorických projektů, popis zakládání jednotlivých institucí atd.

Jinými slovy, diplomová práce M. Drahovzalové je pozitivistická v tom špatném – v laické řeči běžně používaném – smyslu slova.

Rád bych ale na druhé straně zohlednil poctivost práce (heuristické) a také to, že mnou popsaný nedostatek (katalogizace) je, jak jsem už zmínil, obecnějším jevem projevujícím se u začínajících orálních historiků, a tudíž by bylo nepoctivé na základě tohoto argumentu celou práci smést ze stolu. Je totiž pravdou, že ten, kdo o orální historii v Česku příliš neví, se z práce poučí a seznámí se se základními milníky.

S přihlédnutím k tomu si myslím – a to již přecházím do závěru – že diplomová práce M. Drahovzalové je v kontextu ostatních diplomových prací obhajitelná, byť je slabší. K obhajobě ji doporučuji a navrhuji ji hodnotit stupněm dobře – 3.

V Praze dne 15. ledna 2019

.....
PhDr. Přemysl Houda, PhD.